

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกีฬาถือเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งในการดำเนินชีวิตของประชากรทั่วโลกมาเป็นเวลานาน มีพัฒนาการหลากหลายมิติและมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เนื่องจากได้เกิดการพัฒนาความรู้ในเชิงวิทยาศาสตร์หลายสาขาที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชากรทั่วโลก มีสุขภาวะที่ดี จึงนำมาสู่ความตระหนักรู้ในเรื่องสุขภาพและคุณภาพชีวิตอันเกิดมาจากการออกกำลังกาย การเล่นกีฬา และการร่วมกิจกรรมนันทนาการ เพื่อพัฒนาสุขภาพพลานามัย และเพิ่มปฏิสัมพันธ์อันดีของคนในสังคมทุกระดับ ซึ่งหลายประเทศสามารถใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงของมนุษย์ และความมั่นคงทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จนเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่า การเล่นกีฬาเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดวิธีหนึ่งที่ช่วยให้ประชากรทั่วโลกสามารถเพิ่มประสบการณ์ชีวิตด้านสังคม และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข (การกีฬาแห่งประเทศไทย. 2560) ซึ่งประเทศต่าง ๆ ในปัจจุบันได้ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นเลิศทางด้านกีฬาและประกอบอาชีพทางการกีฬา การพัฒนากีฬาไปสู่อาชีพ เป็นตัวบ่งบอกถึงความเจริญก้าวหน้าของประเทศได้อีกทางหนึ่ง (การกีฬาแห่งประเทศไทย. ม.ป.ป.) กีฬามีความสำคัญต่อประชาชน ในชาติทั้งในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต การเสริมสร้างสุขภาพสมรรถภาพที่ดี ปลูกฝังความมีน้ำใจนักกีฬาให้เป็นค่านิยม เกิดความสมานฉันท์ของคนในชาติ การสร้างความภาคภูมิใจ สร้างแรงบันดาลใจ สร้างรายได้ สร้างอาชีพและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาด้านกีฬา ที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพของทรัพยากรบุคคลของประเทศ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2550) ซึ่งทิศทางการพัฒนากีฬาจะเป็นการเติบโตที่เกิดมาจากท้องถิ่นและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น (การกีฬาแห่งประเทศไทย. 2553) และเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า นักกีฬาที่มีศักยภาพและขีดความสามารถจะได้รับชื่อเสียง เกียรติยศ เงินรางวัล และผลประโยชน์ตอบแทนที่สูงกว่านักกีฬาทั่วไป แต่ในปัจจุบันประเทศชาติของเรายังขาดแคลนนักกีฬาที่มีศักยภาพและขีดความสามารถสูงในแต่ละชนิดกีฬาเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการแข่งขันในระดับนานาชาติ ซึ่งหากจะให้ได้นักกีฬาที่มีศักยภาพและขีดสมรรถนะสูงเทียบเท่ามาตรฐานสากลแล้ว จำเป็นต้องผ่านการเรียนการสอน และได้รับการฝึกทักษะทางการกีฬาอย่างจริงจัง และอาศัยทีมงานเฉพาะด้านที่มีคุณภาพ นอกจากนี้การสร้างนักกีฬายังต้องมีการวางแผนในทุกมิติอย่างรอบด้านและต้องลงทุนสูง การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของนักกีฬา เพื่อพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศให้เกิดผล

อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาที่ยาวนานและปัจจัยที่เกี่ยวข้องเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เริ่มตั้งแต่กระบวนการสร้างและผลิตนักกีฬาอย่างเป็นระบบและครบวงจรในทุกขั้นตอนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2553)

ในสมัยโบราณ ธนูเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อใช้เป็นอาวุธในการล่าสัตว์และป้องกันตัว ต่อมาธนูได้เปลี่ยนสถานะเป็นอาวุธ โดยชาวอังกฤษใช้เป็นอาวุธเพื่อต่อสู้กับชาวฝรั่งเศส รวมถึงเสียงจากสายคันธนูทำให้กลายเป็นเครื่องดนตรีประเภทพิณ และธนูถูกนำมาสร้างเป็นนวนิยายอมตะในเรื่องโรบินฮู้ด อีกทั้งพวกอินเดียนแดงยังใช้ธนูเป็นอาวุธในการล่าสัตว์ด้วย ต่อมาการยิงธนูได้กลายเป็นกีฬาซึ่งในปี พ.ศ.2387 สมาคมแห่งชาติอังกฤษ (The Grand National Organization) ได้จัดให้มีการแข่งขันยิงธนูขึ้นในประเทศ ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกาจัดการแข่งขันขึ้น ณ เมืองชิคาโกในปี พ.ศ. 2422 และจัดการแข่งขันกีฬายิงธนูระหว่างประเทศขึ้นเป็นครั้งแรกที่เมืองเลโคเควท ประเทศฝรั่งเศส เมื่อก่อนสงครามโลกครั้งที่ 1 ซึ่ง Will Thomson จากเมืองครอฟฟอร์ดวิลล์ รัฐอินเดียนา เป็นผู้เล่นคนแรก ปัจจุบันได้มีการแข่งขันในเมืองต่าง ๆ และเป็นที่ยอมรับกันว่าการยิงธนูเป็นกีฬาที่สนุกสนานและสามารถเล่นได้ทุกเพศทุกวัย

กีฬายิงธนู (Archery) เป็นกีฬาที่ไม่ได้เน้นที่ความแข็งแรงหรือความเร็วเป็นหลัก หากแต่เป็นศิลปะที่ต้องอาศัยการฝึกฝนและทักษะความแม่นยำเป็นอย่างมาก กีฬายิงธนูจัดเป็นกีฬาที่ได้รับความนิยมไม่มากนัก เพราะอุปกรณ์มีราคาที่สูง รวมทั้งสถานที่ฝึกซ้อมหรือที่เปิดสอนก็ไม่ได้มีอยู่ทั่วไปเหมือนกีฬาประเภทอื่น แต่เป็นกีฬาที่จัดการแข่งขันกีฬาในระดับสากล เช่น กีฬาซีเกมส์ กีฬาเอเชียนเกมส์ และกีฬาโอลิมปิก ซึ่งในประเทศไทยก็มีการจัดการแข่งขันในหลายระดับเช่นกัน สามารถเล่นได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ในการแข่งขันกีฬายิงธนูที่ได้รับความนิยมก็จะเป็นการแข่งขันประเภทเป้า โดยการวางเป้าไว้ตามจุดต่าง ๆ ตามระยะทางที่กำหนด โดยส่วนมากแล้วจะแบ่งเป้าธนูออกเป็นสองชนิด ได้แก่ เป้าธนูขนาดใหญ่จะใช้แข่งในระยะ 60, 70, 90 เมตร ส่วนเป้าธนูที่มีขนาดเล็กจะใช้แข่งในระยะ 30, 50 เมตร ผู้แข่งขันที่ทำการยิงลูกธนูเข้าเป้าหมายได้มากที่สุดหรือใกล้เคียงมากที่สุดก็จะเป็นฝ่ายชนะ กีฬาประเภทนี้จะเน้นในเรื่องของความแม่นยำในการยิงธนูให้ตรงเป้าหมายเพียงอย่างเดียว สำหรับผู้ที่สนใจเล่นกีฬาประเภทนี้ถ้าอยากให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีนักกีฬาก็ควรมีสภาพร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง โดยเฉพาะช่วงแขนและข้อมือจะต้องแข็งแรงและนิ่งเป็นพิเศษ รวมทั้งผู้เล่นจะต้องมีสมาธิดีจึงจะทำให้ลูกธนูยิงเข้าสู่เป้าหมายได้อย่างที่ต้องการ กีฬายิงธนูมีการแข่งขันอย่างเป็นทางการตั้งแต่กีฬาโอลิมปิกปี 1972 ที่กรุงมิวนิคประเทศเยอรมัน จนถึงปัจจุบัน แต่ไม่มีนักกีฬาของประเทศไทยได้เข้าร่วมการแข่งขัน

ตามแผนพัฒนากีฬาชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560-2564) ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2560) ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้กล่าวถึงการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศและต่อยอดเพื่อความสำเร็จในระดับอาชีพ โดยมีแนวทางที่สำคัญคือการพัฒนาบุคลากรการกีฬาอย่างเป็นระบบและมีมาตรฐานสากล เพื่อการพัฒนากีฬาเพื่อความเป็นเลิศและการอาชีพอย่างยั่งยืนนั้น องค์กรกีฬาต่าง ๆ จึงต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนานักกีฬาให้เป็นไปตามตัวชี้วัดข้อที่ 1 จำนวนนักกีฬาสัมผัสได้ ถูกติดตามและบันทึกอย่างถูกต้องและมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี และข้อที่ 2 มีการพัฒนาบุคลากรการกีฬา (ผู้ฝึกสอน ผู้ตัดสิน และผู้บริหารการกีฬา) ที่ได้มาตรฐาน และมีอัตราการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของบุคลากรการกีฬาที่ได้รับการพัฒนาไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาการบริหารและการจัดการนักกีฬายิงธนูเพื่อความเป็นเลิศยังมีการดำเนินงานอยู่ในวงที่จำกัด โดยข้อมูลของทีมนักกีฬายิงธนูทั่วประเทศไทยในปัจจุบัน มีองค์กรที่ทำหน้าที่ในการผลิตนักกีฬายิงธนูจำนวนไม่มากนัก ส่งผลให้จำนวนนักกีฬายิงธนูทั่วประเทศไทยรวมกัน มีจำนวนจำกัด ซึ่งถือว่าน้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับกีฬาสชนิดอื่น รวมถึงภาพการเป็นนักกีฬายิงธนู ทีมชาติไทยทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่นนายเด่นชัย เทพนา นายคมกฤษณ์ ดวงสุวรรณ ที่เป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับภายในกลุ่มนักกีฬายิงธนูเท่านั้น ประเด็นทั้งหมดที่กล่าวมานี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจแนวโน้มการบริหารและการจัดการนักกีฬายิงธนูเพื่อความเป็นเลิศจะเป็นอย่างไร ต้องมีการพัฒนาและยกระดับคุณภาพของนักกีฬายิงธนูอย่างไร เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนานักกีฬายิงธนูและเป็นกลไกที่สำคัญในการผลักดันนักกีฬายิงธนูให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารและการจัดการนักกีฬายิงธนูเพื่อความเป็นเลิศ
2. เพื่อร่างรูปแบบการบริหารและการจัดการนักกีฬายิงธนูเพื่อความเป็นเลิศ
3. เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารและการจัดการนักกีฬายิงธนูเพื่อความเป็นเลิศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการบริหารและการจัดการนักกีฬายิงธนูเพื่อความเป็นเลิศตามปัจจัยที่ทำให้กีฬาประสบผลสำเร็จ โดยครอบคลุม 9 ประเด็น ประกอบด้วย

- 1.1 ด้านผู้ฝึกสอน
- 1.2 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
- 1.3 ด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา

1.4 ด้านการสร้างประสบการณ์การแข่งขัน

1.5 ด้านนักกีฬา

1.6 ด้านการคัดเลือกนักกีฬา

1.7 ด้านการบริหารจัดการ

1.8 ด้านการสนับสนุน และการสร้างกำลังใจ

1.9 ด้านการฝึกซ้อม

2. การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษาอนาคตภาพของการบริหารและการจัดการนักกีฬายิงธนู เพื่อความเป็นเลิศ ตามความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้วยกระบวนการวิจัยแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research)

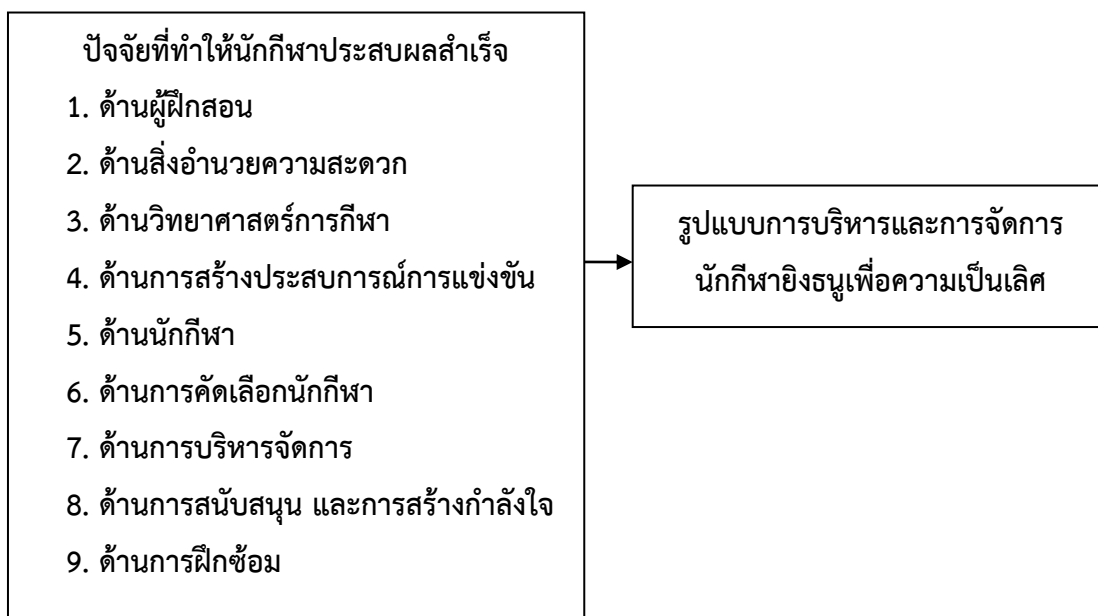
ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร คือ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการนักกีฬายิงธนู ได้แก่ ผู้บริหารขององค์กร ผู้ฝึกสอนกีฬายิงธนู และนักกีฬายิงธนู

ขอบเขตด้านเวลา

1 ตุลาคม 2562 – 30 กันยายน 2563

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการบริหารและการจัดการนักกีฬาอิงธนุเพื่อความเป็นเลิศ หมายถึง วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกลยุทธ์ของการดำเนินงาน แผนการบริหารและการจัดการนักกีฬาอิงธนุ เพื่อความเป็นเลิศ ที่ผ่านการวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อวางกลยุทธ์ ในการกำหนดทิศทาง วัตถุประสงค์ และเป้าหมายการดำเนินการในอนาคต ที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการกีฬา แห่งชาติ และมีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ และมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้

นักกีฬาอิงธนุเพื่อความเป็นเลิศ หมายถึง นักกีฬาที่เคยเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาอิงธนุ ใน ระดับชาติ

ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้บริหาร ผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ หรือกำหนดนโยบาย กลุ่มปฏิบัติตาม นโยบาย กลุ่มผู้ฝึกสอน กลุ่มนักวิชาการ ทั้งในอดีต และปัจจุบัน หรือมีประสบการณ์โดยตรง กับประเด็น ที่ผู้วิจัยกำลังทำการศึกษา ทั้งนี้บุคคลนี้ต้องมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด

ผู้ฝึกสอน หมายถึง บุคคลที่มีหน้าที่ให้คำแนะนำ อบรมสั่งสอน และฝึกฝนให้นักกีฬาอิงธนุเพื่อ ความเป็นเลิศ และพยายามศึกษา ค้นคว้าหาความรู้หรือเทคนิคใหม่ ๆ มาให้นักกีฬาได้ฝึกอยู่เสมอ และมีความพร้อมที่จะเล่นและแข่งขัน

สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งที่สนับสนุนต่อการฝึกซ้อมและการแข่งขันกีฬาอิงธนุเพื่อ ความเป็นเลิศ เช่น สนาม วัสดุ อุปกรณ์ อาคาร สถานที่

วิทยาศาสตร์การกีฬา หมายถึง เป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าถึงผลของ การมีส่วนร่วมในการเล่นกีฬาหรือการออกกำลังกาย โดยประยุกต์ใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ร่วมกับ เทคนิคเฉพาะทาง เพื่อพัฒนาศักยภาพร่างกายของนักกีฬาให้สามารถเล่นกีฬาอิงธนุเพื่อความเป็นเลิศ ประกอบด้วยหลักการทางสรีรวิทยาการกีฬา จิตวิทยาการกีฬา การป้องกันและการปฐมพยาบาลการ บาดเจ็บทางกีฬา ชีวกลศาสตร์ทางการกีฬา โภชนาการการกีฬา และการทดสอบสมรรถภาพทางกาย

การสร้างประสบการณ์การแข่งขัน หมายถึง รายการแข่งขันกีฬาอิงธนุ เพื่อพัฒนานักกีฬา อิงธนุเพื่อความเป็นเลิศ

นักกีฬา หมายถึง บุคคลที่เล่นกีฬาอิงธนุ

การคัดเลือกนักกีฬา หมายถึง รูปแบบ กระบวนการดำเนินงาน เพื่อคัดเลือกนักกีฬาอิงธนุ เพื่อความเป็นเลิศ

การบริหารจัดการ หมายถึง รูปแบบ กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการ พัฒนานักกีฬาอิงธนุเพื่อความเป็นเลิศ

การสนับสนุน และการสร้างกำลังใจ หมายถึงปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้นักกีฬายิงธนูเพื่อความเป็นเลิศ

การฝึกซ้อม หมายถึงกระบวนการที่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบแบบแผน มีจุดประสงค์ที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าได้ ในการพัฒนานักกีฬายิงธนูเพื่อความเป็นเลิศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับชาติ เช่น สมาคมกีฬายิงธนูแห่งประเทศไทย ใช้เป็นข้อมูลประกอบในการกำหนดนโยบายสำหรับส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักกีฬายิงธนู
2. ได้ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารและการจัดการนักกีฬายิงธนูเพื่อความเป็นเลิศในด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนานักกีฬายิงธนูในประเด็นที่เจาะลึกในด้านอื่น ๆ ต่อไป
3. ผลของการศึกษาการบริหารและการจัดการนักกีฬายิงธนูเพื่อความเป็นเลิศ สามารถนำไปเป็นต้นแบบของการพัฒนานักกีฬาประเภทอื่น ๆ